

KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD KOŠICE

váš list č. / zo dňa 21.08.2019

číslo konania: KPUKE-2019/19496-04/80827/VA,KR

vybavuje / kontakt: Mgr. Z. Varechová / 055-2455862 / podatelna.ke@pamiatky.gov.sk

Košice, 04.10.2019

Krajský pamiatkový úrad Košice (ďalej len „dotknutý orgán“), uplatňujúci záujmy, chránené osobitnými predpismi podľa § 11 odseku 2 písmena d) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“), ktorý je vecne príslušným dotknutým orgánom a podľa § 9 odseku 5 pamiatkového zákona je miestne príslušným dotknutým orgánom na úseku ochrany pamiatkového fondu, na žiadosť správcu: Gymnázia Šrobárova 1, 042 23 Košice, podanej dňa 04.09.2019 na správny orgán vo veci prípravnej dokumentácie obnovy časti nehnuteľnej národnej kultúrnej pamiatky **Šrobárova 1, Košice**, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako „škola“ pod č. 1217/1, (ďalej len „kultúrna pamiatka“), okres: Košice I, obec: Košice – Staré Mesto, katastrálne územie: Stredné Mesto, parcelné č. 228, podľa listu vlastníctva č. 1878, nachádzajúcej sa na území Mestskej pamiatkovej rezervácie Košice, vo vlastníctve Košického samosprávneho kraja, Námestie Maratónu Mieru 1, 043 14 Košice, na základe súčasného stupňa poznania kultúrno-historických hodnôt, vydáva podľa § 32 odseku 10 a v súlade s § 32 odsekom 12 pamiatkového zákona pre konanie stavebného úradu toto

záväzné stanovisko,

ktorým **súhlasí** s prípravnou dokumentáciou obnovy časti kultúrnej pamiatky **Šrobárova 1, Košice** – „Prípravná dokumentácia obnovy okenných a dverných výplní uličnej a dvorovej, severnej, južnej, východnej a západnej fasády“, v rozsahu:

Obsah

1. Základné identifikačné údaje o predmete reštaurátorského posudku	4
2. Charakteristika reštaurátorského posudku	6
3. Základné názvoslovie, členenie, delenie a charakteristika okenných prvkov	7
4. Ohliadkový výskum + Grafické zaznačenie jednotlivých typov okien v pôdorysoch objektu	9
5. Sondážny výskum	105
6. Vyhodnotenie výsledkov výskumu	107
7. Návrh postupu a technológie obnovy	112
8. Prílohy: Rozhodnutie KPÚ	115

vypracovanou členom Komory reštaurátorov Mgr. art. Martinom Kukurom, členom Komory reštaurátorov Mgr. art. Ľubomírom Kucom a autorizovaným architektom Ing. arch. Fedorom Harnišom, v júli 2019

a pre vykonanie predpokladaných prác na obnove časti kultúrnej pamiatky **Šrobárova 1, Košice** podľa tejto prípravnej dokumentácie dotknutý orgán podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona určuje tieto **požiadavky**:

1. **Nové okenné výplne na severnej uličnej fasáde, vrátane dvoch postranných rizalitov severnej uličnej fasády**, budú vyhotovené ako tvarové a materiálové kópie pôvodných okenných výplní, to znamená, že budú drevené dvojité skriňového typu, dnu otvárané. Členenie výplní bude štvorkrídlové s dolnými dvojtabuľkovými krídlami. Izolačné dvojsklo bude osadené vo vnútorných krídlach výplní.
2. Zachovať a umelecko-remeselne obnoviť drevené obloženie stien a drevené obloženie pod parapetom v miestnosti č. 276 č. 278 druhého nadzemného podlažia, podľa predloženej prípravnej dokumentácie.
3. Zachovať a umelecko-remeselne obnoviť autentickú okennú výplň aj s drevenými skladacími okenicami, zachovanú v miestnosti č. 113 prvého nadzemného podlažia.
4. Zachovať a umelecko-remeselne obnoviť dve okenné výplne s okenicami v miestnosti č. 296 druhého nadzemného podlažia.
5. Drevené skladacie okenice, zachované v miestnosti č. 120, deponovať v objekte kultúrnej pamiatky. Ideálne by bolo opätovné osadenie na nové kópie okenných výplní.
6. **Ostatné okenné výplne východnej a západnej uličnej fasády, ako aj okenné výplne dvorových fasád, budú vyhotovené ako drevené jednoduché eurookná, osadené v úrovni vonkajších krídiel terajších okien, so zachovaním členenia a spôsobu otvárania pôvodných výplní.** Nové okenné výplne budú rešpektovať členenie jednotlivých typov výplní podľa predloženej prípravnej dokumentácie.
7. Kruhovú jednoduchú okennú výplň na dvorovej fasáde, typ VDK 10 podľa predloženej prípravnej dokumentácie, a tiež kruhovú jednoduchú kruhovú okennú výplň na dvorovej fasáde, typ VDK 11, zachovať a umelecko-remeselne obnoviť. V prípade potreby výmeny týchto výplní budú nové výplne tvarovou a materiálovou kópiou podľa pôvodných výplní.
8. Pri výmene výplní je nutné dodržať spôsob osadenia, a to bez rozširovania, resp. zmenšovania jestvujúcich stavebných otvorov, vrátane zachovania tvaru ostiení a hĺbky osadenia výplní vzhľadom na fasády objektu.
9. Farebnosť nových okenných výplní bude monochrómna, v odtieni lomenej bielej, aj keď pôvodne boli okenné výplne upravené technikou fládrovania. Farebnosť okenných výplní sa zjednotí s už vymenenými okennými výplňami Strednej zdravotnej školy, Moyzesova 17, Košice. Presný odtieň okenných výplní bude určený zamestnancom dotknutého orgánu.
10. Kovania okenných výplní budú vychádzať z tvaroslovia pôvodných okenných výplní. Ideálne je použiť aj pôvodné kovania na nové výplne, ak to bude technicky možné.
11. Nové klampiarske prvky - exteriérové parapety - budú vyhotovené z titanzinkového alebo pozinkovaného plechu, bez farebných povrchových úprav. Nepoužívať plast, ani poplastovaný plech, ani plastové krytky na koncoch plechu.
12. **Pred výmenou okenných výplní vyhotoviť prototyp dvojitej okennej výplne skriňového typu, a tiež prototyp jednoduchej okennej výplne „euro“ s dvojsklom, ktorý bude odsúhlasený zamestnancom dotknutého orgánu.**
13. Zachovať a obnoviť suterénne kovové okenné výplne. V prípade poškodenia je možné jednotlivé okenné výplne nahradiť tvarovými a materiálovými kópiami. Farebnosť kovových okenných výplní bude určená na základe stratigrafie zachovaných náterov. Odstrániť druhotné mreže, osadené pred týmito výplňami.
14. Zachovať a umelecko-remeselne obnoviť hlavnú, aj vedľajšiu vstupnú bránu školy. Farebnú úpravu brán prispôbiť k farebnosti už obnovennej brány Strednej zdravotnej školy, Moyzesova 17, Košice.
15. **Zachovať a deponovať v objekte jeden originál z každého typu okenných výplní.**
16. Každú závažnú zmenu a zmenu oproti alebo nad rámec tohto záväzného stanoviska je vlastník, resp. správca povinný vopred prerokovať a predložiť na posúdenie dotknutému orgánu.

Závazné stanovisko podľa § 44a pamiatkového zákona po uplynutí troch rokov odo dňa vydania stráca platnosť, ak v tejto lehote nebolo použité na účel, na ktorý je určené.

Odôvodnenie

Správca kultúrnej pamiatky – Gymnázium, Šrobárova 1, 042 23 Košice podal dňa 04.09.2019 na dotknutý orgán žiadosť vo veci prípravnej dokumentácie obnovy časti kultúrnej pamiatky **Šrobárova 1, Košice**, nachádzajúcej sa na území Mestskej pamiatkovej rezervácie Košice, vo vlastníctve Košického samosprávneho kraja, Námestie Maratónu Mieru 1, 043 14 Košice.

Predmetom predloženej prípravnej dokumentácie: *„Reštaurátorský posudok, Prípravná dokumentácia obnovy okenných a dverných výplní uličnej a dvorovej, severnej, južnej, východnej a západnej fasády“*, spracovanej členom Komory reštaurátorov Mgr. art. Martinom Kukurom, členom Komory reštaurátorov, Mgr. art. Ľubomírom Kucom, autorizovaným architektom Ing. arch. Fedorom Harnišom, v júli 2019, je obnova okenných a dverných výplní kultúrnej pamiatky. Prípravná dokumentácia bola vypracovaná na základe rozhodnutia Krajského pamiatkového úradu Košice s registratúrnym číslom KE-04/2002-03/7066/VA,KD zo dňa 04.11.2004.

Dňa 18.09.2019 a tiež dňa 27.09.2019 dotknutý orgán prerokoval predloženú prípravnú dokumentáciu so zástupcami správcu kultúrnej pamiatky. Na tomto stretnutí boli prerokované konkrétne detaily obnovy jednotlivých typov okenných výplní školy. V záväznom stanovisku vychádzal dotknutý orgán zo zásady, aby **v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely. Preto dotknutý orgán zbral do úvahy aj rozhodnutie o zámere obnovy okenných výplní Strednej zdravotnej školy, Moyzesova 17, Košice s registratúrnym číslom KE-04/2021-02/6973/VA,KD,TM, zo dňa 11.11.2004, keďže spolu s Gymnázium, Šrobárova 1, Košice ide pôvodne o jednu školskú budovu – Štátnu vyššiu dievčenskú školu, dostavanú v roku 1896, ktorá bola sekundárne dispozične rozdelená na dve samostatné stredné školy.**

V záväznom stanovisku dotknutý orgán určil, že nové okenné výplne na severnej uličnej fasáde, vrátane dvoch postranných rizalitov severnej uličnej fasády, budú vyhotovené ako tvarové a materiálové kópie pôvodných okenných výplní, to znamená, že budú drevené dvojité skriňového typu, dnu otvárané. Členenie výplní bude štvorkrídlové, s dolnými dvojtabuľkovými krídlami. V prípade potreby bude izolačné dvojsklo osadené vo vnútorných krídlach dvojitých výplní. Ďalej bude potrebné zachovať a umelecko-remeselne obnoviť drevené obloženie stien a drevené obloženie pod parapetom v miestnosti č. 276, č. 278 druhého nadzemného podlažia, podľa predloženej prípravnej dokumentácie. Potrebné bude tiež zachovať a umelecko-remeselne obnoviť autentickú okennú výplň aj s drevenými skladacími okenicami, zachovanú v miestnosti č. 113 prvého nadzemného podlažia; zachovať a umelecko-remeselne obnoviť dve okenné výplne s okenicami v miestnosti č. 296 druhého nadzemného podlažia; pričom drevené skladacie okenice, zachované v miestnosti č. 120, bude nutné deponovať v objekte kultúrnej pamiatky.

Všetky ostatné okenné výplne východnej a západnej uličnej fasády, ako aj okenné výplne dvorových fasád, budú vyhotovené ako drevené jednoduché eurookná s dvojsklom, so zachovaním členenia a spôsobu otvárania pôvodných výplní. Nové okenné výplne budú rešpektovať členenie jednotlivých typov výplní podľa predloženej prípravnej dokumentácie.

V ďalších požiadavkách dotknutý orgán určil, aby kruhová jednoduchá okenná výplň na dvorovej fasáde, typ VDK 10 podľa predloženej prípravnej dokumentácie, a tiež kruhová jednoduchá kruhová okenná výplň na dvorovej fasáde, typ VDK 11, bola zachovaná a umelecko-remeselne obnovená. V prípade potreby výmeny týchto výplní budú nové výplne tvarovou a materiálovou kópiou podľa pôvodných výplní. Pri výmene výplní je nutné dodržať spôsob osadenia, a to bez rozširovania, resp. zmenšovania jestvujúcich stavebných otvorov, vrátane zachovania tvaru ostení a hĺbky osadenia výplní vzhľadom na fasády objektu. Farebnosť nových okenných výplní bude monochrómna, v odtieni lomenej bielej, aj keď pôvodne boli okenné výplne upravené technikou fládrovania. Farebnosť okenných výplní sa zjednotí s už vymenenými okennými výplňami Strednej zdravotnej školy, Moyzesova 17, Košice. Presný odtieň okenných výplní bude určený zamestnancom

dotknutého orgánu. Kovania okenných výplní budú vychádzať z typológie pôvodných okenných výplní. Ideálne je použiť aj pôvodné kovania na nové výplne, ak to bude technicky možné. Nové klampiarske prvky - exteriérové parapety, budú vyhotovené z titanzinkového alebo pozinkovaného plechu, bez farebných povrchových úprav. Nie je možné používať plast, ani poplastovaný plech, ani plastové krytky na koncoch plechu. **Pred výmenou okenných výplní bude potrebné vyhotoviť prototyp dvojitej okennej výplne skriňového typu, a tiež prototyp jednoduchej okennej výplne, ktorý bude odsúhlasený zamestnancom dotknutého orgánu pred ich osadením.**

Pri obnove suterénnych kovových okenných výplní v prípade poškodenia je možné jednotlivé okenné výplne nahradiť tvarovými a materiálovými kópiami. Farebnosť kovových okenných výplní bude určená na základe stratigrafie zachovaných náterov. Zachovať a umelecko-remeselne je potrebné obnoviť aj hlavnú a vedľajšiu vstupnú bránu školy. Farebnú úpravu brán je vhodné prispôbiť farebnosti už obnovenej brány Strednej zdravotnej školy, Moyzesova 17, Košice. Veľmi dôležité bude zachovať a deponovať v objekte po jednom kuse originálu z každého typu okenných výplní, ktoré budú nahradené novými.

Predložená prípravná dokumentácia detailne spracovala všetky jednotlivé typy okenných výplní a vstupných brán, jednotlivé typy sú zaznačené v pôdoryse budovy. Prípravná dokumentácia stanovila mieru zachovaných originálov a už vymenených celých výplní, prípadne len častí. Každý z typov bol zameraný a zameranie je súčasťou prípravnej dokumentácie. Okenné výplne sú vyrobené z dreveného masívu – zo smreku a jedle. Podľa prípravnej dokumentácie sa zachovalo do 5 % autentických výplní. Zachovalo sa približne 50% výplní s vymenenými krídlami, ale s pôvodnými rámami, zvyšok tvoria vymenené výplne. Prevažná časť autentických konštrukcií je v stredne zlom až zlom technickom stave – okenné krídla sú netesné, vykrútené, rozsušené a nedoliehajú. Zo záverov prípravnej dokumentácie teda vychádzali požiadavky záväzného stanoviska dotknutého orgánu. V prípade hlavnej severnej uličnej fasády, vrátane postranných rizalitov, by malo ísť pri výmene okenných výplní o dôslednú a presnú rekonštrukčnú kópiu, nie náznakovú. Dverné výplne na dvorových fasádach školy nie sú predmetom obnovy v tejto etape.

Toto záväzné stanovisko **opravňuje** správcu budovy k podaniu na príslušný stavebný úrad a v zmysle § 32 odseku 12 pamiatkového zákona je podkladom pre konanie stavebného úradu vo veci obnovy časti kultúrnej pamiatky v navrhovanom rozsahu.

Ing. Kristína Markušová
riaditeľka
Krajský pamiatkový úrad Košice

Zasiela sa

1. Gymnázium Šrobárova, Šrobárova 1, 042 23 Košice, IČO 00160989
2. Košický samosprávny kraj, Námestie Maratónu Mieru 1, 043 14 Košice, IČO: 35541016

Na vedomie

1. Mesto Košice - stavebný úrad, Pracovisko Košice - Staré Mesto, Hviezdoslavova 7, 040 34 Košice, IČO: 00691135
2. Krajský pamiatkový úrad, Hlavná 25, 040 1 Košice - na založenie do spisu